

การพัฒนาผู้เรียนด้านปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมในยุค AI Developing Learners in Intelligence and Ethics in the AI Era

ชาธิวัฒน์ ถวิลวงษ์¹

¹วิทยาลัยการอาชีพหนองหาน, อุดรธานี, ประเทศไทย

Charriwat Thawinwong¹

¹Nonghan Industrial and Community Education College, Udon Thani, Thailand

✉: charriwat_042@hotmail.com
(Author Corresponding Email)

Received: 08 April 2025; Revised: 19 May 2025; Accepted: 27 May 2025

© The Author(s) 2025

บทคัดย่อ

คุณธรรมจริยธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญของทุกคนและทุกวิชาชีพ หากขาดหลักยึดนี้ ไม่เพียงจะขัดขวางความสำเร็จส่วนบุคคลและในวิชาชีพแล้ว แต่ยังอาจส่งผลกระทบต่อสังคมและวงการการศึกษาในอนาคตได้อีกด้วย ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในยุค AI เป็นการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาได้ รักเพื่อนมนุษย์ รักธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและมีจิตใจเป็นกลาง ครูผู้สอนจะต้องปรับปรุงพัฒนาทักษะและประสบการณ์ในการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และเจตคติของผู้เรียน โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เน้นกระบวนการเรียนรู้ให้สามารถเรียนรู้เป็นเพื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและนำไปใช้ในการสร้างและเตรียมทรัพยากรมนุษย์ ให้ประเทศมีคุณภาพที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบยั่งยืนสู่การปฏิรูปการศึกษา คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคมที่จะนำความสุขสงบและความและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้นๆ ทำให้จิตใจเยือกเย็น สงบ สว่างในจิตใจ จะทำงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่นเป็นบุคคลที่มีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติพระศาสนาสืบไป

คำสำคัญ: การพัฒนาผู้เรียนด้านปัญญา, คุณธรรมจริยธรรม, ยุค AI

Abstract

Moral and ethical values constitute a fundamental foundation for individuals and all professional fields. The absence of these core principles significantly impedes both personal and professional advancement. Moreover, a lack of morality and ethics can have far-reaching negative consequences for individuals, society, and the broader professional landscape. In the context of contemporary education - particularly within the era of artificial intelligence (AI) - the integration of moral and ethical development into the learning process is essential. This approach aims to cultivate learners who are inquisitive, committed to lifelong learning,

capable of critical thinking and problem-solving, and who demonstrate empathy, environmental stewardship, and a broad, balanced worldview. To achieve this, educators must continuously enhance their pedagogical competencies to align with students' needs, interests, and attitudes, adopting learner-centered methodologies that promote active and sustained learning. Such efforts are crucial in preparing a high-quality human resource base that meets the evolving demands of national economic and social development in a sustainable manner. Morality and ethics, therefore, serve as indispensable components of social progress, fostering peace, harmony, and collective well-being. Individuals guided by these principles are more likely to lead purposeful lives, act with integrity, and contribute meaningfully to the betterment of society, the nation, and religious values.

Keywords: Intellectual Learner Development, Morality and Ethics, AI Era

1.บทนำ

ท่ามกลางกระแสโลกในศตวรรษที่ 21 ที่พลเมืองไทยต้องก้าวสู่ยุคใหม่ด้วยการมีทักษะดิจิทัล รองรับการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ Artificial Intelligence หรือ AI ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมทางวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ที่สร้างให้หุ่นยนต์หรือเครื่องจักรมีความเข้าใจในเหตุและผล มีการเรียนรู้และตอบสนองได้เสมือนกับการคิดของมนุษย์ ซึ่งบางที AI มีความสามารถระดับเดียวกับมนุษย์บางทีบางเรื่องทำงานได้ดีกว่ามนุษย์และยิ่งไปกว่านั้น บางที AI มีความสามารถเหนือมนุษย์ในหลายๆด้าน แต่ที่แน่ๆ AI ได้เข้ามามีบทบาทในทุกภาคส่วนช่วยอำนวยความสะดวกในการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์ในหลากหลายองค์กรและธุรกิจ ไม่เว้นแม้กระทั่งในระบบการศึกษา แต่ก็ยังมีข้อคำถามเกิดขึ้นว่าหากมีการนำ AI เข้ามาใช้ เข้ามาช่วยสอนหรือจัดการศึกษาเรียนรู้แล้ว ความสำคัญของครูจะลดน้อยถอยลงไปหรือไม่ หรือครูจะต้องปรับตัวปรับใจ หรือใช้เทคโนโลยี แอปพลิเคชัน สื่อที่ทันสมัยต่างๆอย่างไร ให้เกิดประโยชน์ต่อการสร้างการเรียนรู้ ออกแบบการถ่ายทอดวิชาความรู้สู่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด เพื่อไปให้ถึงปลายทางของผลลัพธ์การศึกษาที่สังคมคาดหวัง คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองที่มีคุณลักษณะ ทักษะ และสมรรถนะของประชากรในศตวรรษที่ 21

ในเมื่อโจทย์ใหญ่ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้วางแนวทางที่มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตลอดจนยุทธศาสตร์ชาติ โดยตั้งเป้าหมายพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (3Rs8Cs) ซึ่งประกอบด้วยทักษะและคุณลักษณะ ที่มีความจำเป็นต่อการเผชิญกับความท้าทายและพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยุค 4.0 ซึ่งหนึ่งในคุณลักษณะที่จะสามารถต่อยอดสู่ทักษะดิจิทัล ก็คือ ความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ตลอดจนการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) โดยมีครูเป็นกลไกสำคัญในการทำหน้าที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาจัดการกระบวนการเรียนรู้ ทั้งความรู้ วิชาการ ศาสตร์วิทยาการต่าง ๆ ตลอดจนอบรมบ่มสอนคุณธรรมจริยธรรม ความดีงามตามบริบทสังคมไทย (นพรัตน์ รามสูตร, 2564) ซึ่งไม่ว่า “ครู” หรือ “AI” ใครจะมีบทบาทในระบบการศึกษามากกว่ากันในวันที่การ

เปลี่ยนแปลงมาเยือนถึงหน้าจอย่างไม่มีที่ท่าว่าจะหยุดวิวัฒนาการ แต่เชื่อว่า “ครู” ยังคงต้องมีการเรียนรู้ และปรับตัวอย่างหนัก เพื่อเปิดใจต้อนรับ AI ที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งจะเป็น “วิธีการเรียนรู้แบบใหม่” ที่พลิกโฉมห้องเรียนอนาคตอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน และไม่ว่าจะพลิกเร็วหรือช้า จะพลิกมากหรือน้อยเพียงใด ระดับนโยบายคงจะไม่ปล่อยให้ AI ทำหน้าที่ในระบบหล่อหลอมเพื่อสร้างกำลังคนของประเทศไปเสียทั้งหมด และถึงอย่างไรข้อมูลและระบบความคิดของ AI ก็มาจากน้ำมือมนุษย์ที่เป็นผู้ป้อนเข้าไปอยู่ดี ดังนั้นการมีระบบควบคุม กลั่นกรอง และดูแลความถูกต้องเหมาะสมของข้อมูลจำนวนมากที่ป้อนให้กับ AI จึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญ และก็คงจะมีครูเป็นกำลังหลักในการออกแบบและสรรค์สร้าง AI ผสานองค์ความรู้ ประสบการณ์ ทักษะต่าง ๆ สู่กระบวนการเรียน ที่สอดคล้องตามความต้องการและความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้มากขึ้น เมื่อนั้นจึงจะถือได้ว่า ครูแข่งขันขึ้นเป็นผู้ควบคุม AI สร้างประโยชน์ต่อการสร้างกำลังคนของประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2. ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

คำว่า “คุณธรรมจริยธรรม” นี้ เป็นคำที่คนส่วนใหญ่จะกล่าวควบคู่กันเสมอ จนทำให้เข้าใจผิดได้ว่า คำทั้งสองคำมีความหมายอย่างเดียวกันหรือมีความหมายเหมือนกัน แท้ที่จริงแล้วคำว่า “คุณธรรม” กับคำว่า “จริยธรรม” เป็นคำแยกออกได้ 2 คำ และมีความหมายแตกต่างกันคำว่า “คุณ” แปลว่า ความดี เป็นคำที่มีความหมายเป็นทางนามธรรม ส่วนคำว่า “จริย” แปลว่า ความประพฤติ กิริยา ที่ควรประพฤติ เป็นคำที่มีความหมายทางรูปธรรม ดังนั้น จึงควรที่จะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำสองคำนี้ให้ถ่องแท้ก่อน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ให้ความหมายว่าคุณธรรม หมายถึง “สภาพคุณงามความดี”

พิสมัย เทียนทอง (2553) กล่าวว่า คุณธรรมคือ หลักความจริงหลักการปฏิบัติ ประกอบด้วยจริยธรรม มี 2 ความหมายคือ ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนาค่านิยมทางวัฒนธรรมประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณทางวิชาชีพ การประพฤติว่าอะไรควรไม่ควรทำ

พระวิจิตรธรรมาภรณ์ (2558) กล่าวว่า คุณธรรม คือ ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ มีความกตัญญู ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ สามัคคี มีวินัย มีน้ำใจ และ เป็นสุภาพชนเป็นต้น จนเกิดจิตสำนึกที่ดีรู้สึกประทับใจ ชั่ว ดี เกรงกลัวต่อการกระทำความชั่วโดยประการต่างๆ เมื่อจิตเกิดคุณธรรมขึ้นแล้วจะทำให้เป็นผู้มีจิตใจดี และคิดแต่สิ่งที่ดีจึงได้ชื่อว่า “เป็นผู้มีคุณธรรม” จรรยา หมายถึง ความประพฤติ กิริยา ที่ควรประพฤติ ซึ่งสังคมแต่ละสังคมกำหนดขึ้นสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละวิชาชีพก็อาจกำหนดบุคลิกภาพ กิริยา วาจา ที่บุคคลในวิชาชีพพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ครู แพทย์ พยาบาล ย่อมเป็นผู้พึงสำรวมในกิริยา วาจา ท่าทาง ที่แสดงจริยธรรม คือ กฎแห่งความประพฤติของมนุษย์ซึ่งเกิดจากธรรมชาติของมนุษย์เองความเป็นผู้มีปรีชาญาณ

(ปัญญาและเหตุผลรวมกัน) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรม รู้จักแยกแยะความดี ถูกผิด ควรไม่ควร จริยธรรมมีลักษณะ 4 ประการ คือ

1. การตัดสินใจทางจริยธรรม (Moral Judgment) บุคคลจะมีหลักการของตนเองเพื่อตัดสินใจการกระทำของผู้อื่น
2. หลักการจริยธรรมและการตัดสินใจเป็นความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลก่อนที่จะปฏิบัติการต่าง ๆ
3. หลักการทางจริยธรรมเป็นหลักการสากลที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง
4. ทัศนะเกี่ยวกับจริยธรรมได้มาจากความคิดของบุคคลหรืออุดมคติของสังคมจนเป็นทัศนะในการดำรงชีวิตของตนและของสังคมที่ตนอยู่

จะเห็นว่าคุณธรรม หมายถึง หลักของความดีความงาม ความถูกต้องในการแสดงออกทั้งกาย วาจา ใจ ของแต่ละบุคคลซึ่งยึดมั่นไว้เป็นการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

กล่าวสรุปได้ว่า คำว่า คุณธรรม จริยธรรม สองคำนี้เป็นคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันในด้านคุณงามความดี กล่าวคือ จริยธรรมคือความประพฤติที่ถูกต้องดีงามทั้งกายและวาจา สมควรที่บุคคลจะประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองและคนในสังคมนั้นมีความสุขสงบเยือกเย็น จริยธรรมเป็นเรื่องของการฝึกนิสัยที่ดี โดยกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย ผู้มีความประพฤติดีงามอย่างแท้จริงจะต้องเป็นผู้มีความรู้สึในด้านที่อยู่ตลอดเวลา การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคลจึงต้องพัฒนาทั้ง 3 ด้าน ควบคู่กันไป คือ การพัฒนาด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และด้านพฤติกรรม

3. ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

คุณธรรมจริยธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้นๆ ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือการขาดคุณธรรมจริยธรรมทั้งในส่วนบุคคลและในวิชาชีพ อาจมีผลร้ายต่อตนเอง สังคมและวงการวิชาชีพในอนาคตได้อีกด้วย

จริยธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในสังคม ที่จะนำความสุขสงบและความและความเจริญก้าวหน้ามาสู่สังคมนั้นๆ เพราะเมื่อคนในสังคมมีจริยธรรมจิตใจก็ย่อมสูงส่ง มีความสะอาดและสว่างในจิตใจจะทำการงานใดก็ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน ไม่ก่อให้เกิดทุกข์แก่ตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลมีคุณค่ามีประโยชน์ และสร้างสรรค์คุณงามความดีอันเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองต่อไป

วศิน อินทสระ (2541) ได้กล่าวถึง ความสำคัญและประโยชน์ของจริยธรรมดังจะกล่าวโดยย่อดังนี้

1. จริยธรรมเป็นรากฐานอันสำคัญแห่งความเจริญรุ่งเรือง ความมั่นคงและความสงบสุขของปัจเจกชน สังคมและประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐควรส่งเสริมประชาชนให้มีจริยธรรมเป็นอันดับแรก เพื่อให้เป็นแกนกลาง

ของการพัฒนาด้านอื่นๆ ทั้งเศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง การปกครอง ฯลฯ การพัฒนาที่ขาดจริยธรรมเป็นหลักยึดย่อมเกิดผลร้ายมากกว่าดี เพราะผู้มีความรู้แต่ขาดคุณธรรม ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายได้มากกว่าผู้ด้อยความรู้

2. การพัฒนาบ้านเมือง ต้องพัฒนาจิตใจคนก่อน หรืออย่างน้อยก็ให้พร้อม ๆ กับการพัฒนาเศรษฐกิจสังคม การศึกษาวิชาการอื่นๆ เพราะการพัฒนาที่ไม่มีจริยธรรมเป็นแกนนำนั้นจะสูญเปล่าและเกิดผลเสียเป็นอันมากทำให้บุคคลลุ่มหลงในวัตถุและอบายมุข การที่เศรษฐกิจต้องเสื่อมโทรม ประชาชนทุกข์ยาก เพราะคนในสังคมละเลยจริยธรรม กอบโกยทรัพย์สินเป็นประโยชน์ส่วนตัวมากเกินไปขาดความเมตตาปราณี เลี้ยงน้าใจในการดำเนินชีวิตซึ่งกันและกัน

3. จริยธรรม มิได้หมายถึง การถือศีล กินเพล เข้าวัดฟังธรรม จำศีลภาวนา โดยไม่ช่วยเหลือทำประโยชน์ให้แก่สังคม แต่จริยธรรมหมายถึงความประพฤติการกระทำและความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมการทำหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เว้นสิ่งควรเว้น ทำสิ่งควรทำ ด้วยความฉลาดรอบคอบรู้เหตุรู้ผลถูกต้องตามกาลเทศะและบุคคล ดังนั้นจะเห็นว่าจริยธรรมจึงจำเป็นและมีคุณค่าสำหรับทุกคนในทุกวิชาชีพทุกสังคม และสังคมจะอยู่รอดด้วยจริยธรรม

4. การทุจริต คดโกง การเบียดเบียนกันในรูปแบบต่างๆ อันเป็นเหตุให้สังคมเสื่อมโทรม มีสาเหตุมาจากการขาดจริยธรรมของคนในสังคม ทรัพยากรธรรมชาติในโลกนี้น่าจะพอเลี้ยงชาวโลกไปได้อีกนาน ถ้าชาวโลกช่วยกันละทิ้งความละโมภโลภมาก แล้วเรามีชีวิตอยู่อย่างเรียบง่ายช่วยกันสร้างสรรค์สังคม ยึดเอาจริยธรรมเป็นทางดำเนินชีวิต

5. จริยธรรมสอนให้เราเลิกลุ่หมิ่นกตขี้คนจน ให้เอาใจใส่ดูแลเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นบุพการีของชาติ สอนให้เราถ่อมตัวเพื่อเข้าหากันได้ดีกับคนทั้งหลายและไม่วางโตโอหังอวดดีหรือก้าวร้าวผู้อื่น สอนให้เราลดทิฐิมานะลงให้มาก ๆ เพื่อจะได้มองเห็นสิ่งต่างๆ ตามความจริง ไม่หลงสำคัญตัวว่ารู้ดีกว่า มีความสามารถกว่าใครผู้นำที่มีจริยธรรมสูงย่อมเป็นที่เคารพกราบไหว้ของทั้งหลายได้อย่างสนิทใจ

จากข้อความที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ พอสรุปได้ว่าคุณธรรมจริยธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคน ปัญหาของสังคมไทยที่ประสบพบเห็นอยู่ทุกวันนี้เกิดจาก “คน” ปัญหาเริ่มต้นที่ “คน” และมีผลกระทบถึง “คน” การแก้ปัญหาสังคมไทยจึงต้องแก้ด้วย “การพัฒนาคน” เพื่อให้คนมีปัญญา มีความรู้มีคุณธรรมและมีทักษะในการแก้ปัญหาชีวิต ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าเราจะพัฒนาคนอย่างไรเพื่อให้คนมีชีวิตที่ดีงามสามารถใช้ความรู้และแก้ปัญหาได้ สร้างสรรค์ได้ ปฏิบัติต่อเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง อยู่ในระบบการแข่งขันทางเศรษฐกิจได้ บริโภคผลผลิตด้วยปัญญา รู้อะไรดี อะไรชั่ว มีทัศนคติทางจริยธรรมที่เหมาะสม ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็นคุณสมบัติของคนที่มีคุณธรรม การจัดการศึกษาจะต้องยึดหลักสำคัญ คือ “ให้ความรู้คู่คุณธรรม” สังคมไทยจึงจะมีสมาชิกของสังคมที่เป็นทั้งคนเก่งและคนดี

4. คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุค AI

คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้สร้างความตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและสถาบันการศึกษา โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดีมีความรู้และอยู่ดีมีสุข ดังนั้นเพื่อให้การขับเคลื่อนดังกล่าวมีความชัดเจนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมด้วย “คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ” ที่ควรเร่งปลูกฝังแก่ผู้เรียนดังนี้

1. ขยันคือ ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ อดทนไม่ท้อถอยเมื่อพบอุปสรรค ความขยันต้องควบคู่กับการใช้ปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควรเป็นคนสู้งาน มีความพยายามไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรครักงานที่ท้าทายทำหน้าที่อย่างจริงจัง

2. ประหยัดคือ การรู้จักเก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตเรียบง่ายรู้จักฐานะการเงินของตนคิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อเก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองอยู่เสมอ

3. ซื่อสัตย์ คือประพฤติตรง ไม่เอินเอียง ไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจปลอดจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กล คดโกง ทั้งทางตรงและทางอ้อมรับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ถูกต้อง

4. มีวินัย คือการยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ และข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขตกฎระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน/องค์กร/สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

5. สุขภาพ คือเรียบบรือย อ่อนโยนละมุนละม่อม มีกิริยามารยาทที่ดีงาม มีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าว รุนแรง วางอำนาจข่มผู้อื่น ทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้มีมารยาทวางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

6. สะอาด คือปราศจากความมัวหมอง ทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใส เป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ผีกลั่นจิตใจมิให้ขุนมัวมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

7. สามัคคี คือความพร้อมเพรียงกันความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาัดเอาเปรียบกัน เป็น

การยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด ความหลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวกันในลักษณะเช่นนี้เรียกอีกอย่างว่า ความสมานฉันท์

8. มีน้ำใจ คือความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่เห็นอกเห็นใจ เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม

แนวทางการสอนและเครื่องมือของครูในยุคดิจิทัล จะต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน ยุคใหม่เช่นกัน ทั้งกลุ่มประชากร (Generation) Gen - Z ที่เน้นสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตและใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่บนเว็บไซต์ และ Gen - Alpha (เกิดปี 2553 - 2568) ที่เกิดและเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยียุคใหม่ที่พัฒนาเต็มที่ และแสดงออกผ่านโลกออนไลน์อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีการวิเคราะห์ผลศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่ม Gen - Z ไว้ที่น่าสนใจว่า ส่วนใหญ่ชอบเรียนรู้ในรูปแบบร่วมมือ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อภิปรายเพื่อสร้างความเข้าใจ และชอบการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยในบางส่วนก็ชอบการเรียนรู้แบบอิสระด้วยตนเอง และมีเพียงส่วนน้อยที่ต้องการเรียนรู้แบบพึ่งพา โดยมีครูเป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะเรียนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ครูจะต้องนำมาทบทวนและใช้เป็นองค์ประกอบในการออกแบบการเรียนรู้ พร้อม ๆ กับการปรับตัวปรับบทบาทตนเองจากครูผู้สอน (Teacher) เป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” (Facilitator) ทำให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาสาระ องค์ความรู้ต่าง ๆ กระตุ้นความอยากรู้อยากเห็น ส่งเสริมการค้นคว้าหาคำตอบ พร้อมสร้างกระบวนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ในห้องเรียน ใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้อิสระในการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ตามความสามารถผู้เรียน โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาผสานกับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ เพื่อออกแบบกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และเกิดประสิทธิภาพในการทำงานของครูเอง ไม่ว่าจะเป็น ใช้ AI เพื่อช่วยลดเวลาการทำงานของครู อาทิ งานส่งเสริมการศึกษาทั้งงานวัดผล งานทะเบียน งานธุรการ งานจัดตารางเรียน ไปจนถึงการคำนวณเกรด เป็นต้น ใช้ AI เพื่อช่วยลดความผิดพลาดตรวจการบ้านหรือข้อสอบ ผ่านซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น ใช้ AI ในการสร้างสรรค์เนื้อหาของการเรียนการสอน ผ่านแอปพลิเคชันที่มีความสามารถในการสืบค้นข้อมูล ประมวลผลการเรียน ตลอดจนจัดทำเอกสารในรูปแบบของ e - Book หรือแม้แต่ใช้ AI สำหรับเป็นติวเตอร์ให้กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล ผ่านรูปแบบแอปพลิเคชันที่เป็นแหล่งรวบรวมความรู้ (Big Data) ที่สามารถตอบสนองความต้องการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ไม่จำกัดเวลา และสถานที่ที่สามารถประมวลผลการเรียนของผู้เรียนเพื่อให้คำแนะนำแบบตัวต่อตัว พร้อมมีบททดสอบออนไลน์ ทั้งยังใช้เป็นช่องทางสื่อสารพิเศษให้นักเรียนปรึกษากับครูได้อย่างสะดวก และจุดเด่นที่สำคัญของ AI ในเรื่องความแม่นยำและประมวลผลได้อย่างรวดเร็ว โดยไม่มีอารมณ์ความรู้สึกเข้ามาเกี่ยวข้อง อาจจะเป็นจุดเปลี่ยนห้องเรียนในอนาคต ที่มี AI เข้ามาทำหน้าที่แทนครูในการจัดการเรียนการสอนในวิชาพื้นฐานต่าง ๆ ที่มีความรู้ตายตัว ส่วนครูเองอาจจะต้องผันตัวไปเป็นผู้ควบคุม AI คอยป้อนข้อมูลที่จำเป็นต่อการเรียนรู้สู่เครื่องมือหรือหุ่นยนต์ AI ที่ทำหน้าที่สอนหรือเป็นผู้ช่วยสอน (นวรรัตน์ รามสูตร, 2564: 79-82)

5. การปฏิรูปการศึกษาไทยในยุค AI

การเตรียมพร้อมที่จะสร้างคนไทยยุคใหม่ในโลกปัจจุบันสู่อนาคตมีความสำคัญยิ่ง คนไทยยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความรอบรู้ มีความพร้อม มีความมุ่งมั่น มีจินตนาการมองการณ์ไกล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การเรียนรู้จะประสบความสำเร็จที่สุดเมื่อกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสบการณ์ทางกายภาพที่เป็นรูปธรรมจับต้องได้ เราจะจำสิ่งต่างๆได้แม่นยำที่สุด เมื่อข้อเท็จจริงต่างๆและทักษะปรากฏอยู่ในกิจกรรมในชีวิตจริงตามธรรมชาติ ซึ่งทุกคนสามารถพัฒนาปัญญา แต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับใช้การได้ถ้ามีการฝึกฝนที่ดี มีการให้กำลังใจที่เหมาะสม ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ และปัญญาด้านต่างๆ สามารถทำงานร่วมกันได้ ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการทำงานของสมองนับเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพของสมองได้อย่างเต็ม ความสามารถ และสามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

6. บทสรุป

การพัฒนาผู้เรียนด้านปัญญาและคุณธรรมจริยธรรมในยุค AI นั้นครูผู้สอนและผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง มุ่งสู่การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คือการเน้นวิถีชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เรื่องการกิน อยู่ ดู ฟัง ไปจนกระทั่งเรื่องการพัฒนาทักษะทั้งในด้านการใช้ ร่างกาย การคิด การกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ตลอดจนการจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เพื่อให้เด็กตระหนักต่อความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับโลกรอบตัวทั้งนี้ ครูหรือผู้สนใจที่ต้องการปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก จำเป็นจะต้องศึกษาแนวคิดสำคัญของคุณธรรมเหล่านั้นให้เข้าใจอย่างแท้จริง คำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็ก และความสนใจในการเรียนรู้ของเด็กที่แตกต่างกันออกไป ตามพื้นฐานของเด็กและสภาพแวดล้อมรอบตัวเป็นสำคัญ แล้วจึงนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทหรือหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อผู้เรียนจะได้มีความพร้อมและสามารถพัฒนาตนเองสู่การศึกษาในยุคปัจจุบันได้เป็นอย่างดี สามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

- นวรัตน์ รามสูต. (2564). *ครูไทยกับ AI ในสนามการศึกษาเพื่อสร้างคนสู่ศตวรรษที่ 21*. ใน ระเบียบงานวันครู พ.ศ. 2564 ครั้งที่ 65: พลังครูไทยวิถีใหม่ ฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร.
- พระธรรมปิฎก. (2540). *พุทธธรรม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหานันท องค์กรสิริ. (2561). *คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาผู้เรียนในยุคไทยแลนด์ 4.0* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระวิจิตรธรรมาภรณ์. (2558). ความหมายของคุณธรรม. สืบค้นจาก

<http://portal.tebyan.net/Portal/Cultcure/> [20 ตุลาคม 2566]

พิศมัย เทียนทอง. (2553). การดำเนินการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สุจริตของนักเรียน
โรงเรียนบ้านเขามะกา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยปทุมธานี.

ราชบัณฑิตสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์
พับลิเคชั่นส์.

วสิน อินทสระ. (2541). พุทธจริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ทองกวาว.